

ID: 16308

Svědci závěti

Je-li allografní závěti povolána za zůstavitelova dědice právnická osoba, jsou nezpůsobilými svědky závěti fyzické osoby, které činí (mohou činit) za tuto právnickou osobu právní úkony.

Je-li allografní závěti povolána za zůstavitelova dědice právnická osoba, jsou nezpůsobilými svědky závěti fyzické osoby, které činí (mohou činit) za tuto právnickou osobu právní úkony.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 21 Cdo 530/2001, ze dne 7.3.2002)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobkyně A. H., zastoupené advokátem, proti žalovaným 1) Náboženské společnosti S. J., 2) Nadaci b. B., oběma zastoupeným advokátem, o určení neplatnosti závěti, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 8 pod sp. zn. 25 C 405/97, o dovolání žalovaných proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 24. listopadu 2000, č. j. 35 Co 427, 428/2000-167, ve znění usnesení ze dne 5. prosince 2000, č. j. 35 Co 427, 428/2000-172, tak, že rozsudek městského soudu se zrušuje a věc se vrací Městskému soudu v Praze k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

V průběhu řízení o dědictví po A. T., vedeného u Obvodního soudu pro Prahu 8 pod sp. zn. 20 D 524/95, byly soudu předloženy jednak závěť ze dne 19. 2. 1992 a dodatek k této závěti ze dne 22. 7. 1993, kterou zůstavitelka odkázala "vnitřní zařízení a věci ve svém bytě" žalobkyni (své neteři) a ostatní majetek žalované 1), popřípadě, kdyby žalovaná 1) nemohla dědit, žalované 2), jednak závěti ze dne 19. 7. 1984 a ze dne 18. 4. 1990, kterými zůstavitelka odkázala "veškerou svou pozůstalost" žalobkyni. Vzhledem k tomu, že se v průběhu dědického řízení nepodařilo spor o dědické právo mezi účastníky smírně vyřešit, Obvodní soud pro Prahu 8 usnesením ze dne 23. 10. 1997, č. j. 20 D 524/95-93, žalobkyni uložil, aby do 1 měsíce od právní moci usnesení podala žalobu na určení, že "závěť ze dne 19. 2. 1992 a doplněk k závěti ze dne 22. 7. 1993 jsou neplatné".

Žalobkyně se žalobou podanou u Obvodního soudu pro Prahu 8 dne 12. 12. 1997 domáhala, aby bylo určeno, že "závěť zůstavitelky A. T., ze dne 19. 2. 1992 a její doplněk ze dne 22. 7. 1993 jsou neplatné". Žalobu zdůvodnila zejména tím, že zůstavitelka neučinila závěť ve prospěch žalovaných svobodně a že při zkoumání platnosti závěti se nelze vyhnout "otázce historického vztahu svědků závěti" k žalovaným.

Obvodní soud pro Prahu 8 rozsudkem ze dne 5. 11. 1999, č. j. 25 C 405/97-120, ve znění usnesení ze dne 4. 7. 2000, č. j. 25 C 405/97-152, žalobu zamítl a rozhodl, že žalobkyně je povinna zaplatit na náhradě nákladů řízení žalované 1) částku 9.375,- Kč a žalované 2) částku 9.375,- Kč, vše "na účet" advokáta. Soud prvního stupně zjistil, že závěť ze dne 19. 2. 1992 a dodatek k této závěti ze dne 22.

7. 1993 jsou psány strojem a zůstavitelkou vlastnoručně podepsány, že u závěti ze dne 19. 2. 1992 jsou vlastnoručně podepsáni jako svědci závěti MUDr. O. K., JUDr. L. M. a V. A., kteří svými podpisy potvrzují, že zůstavitelka "takto skutečně vyjádřila svoji vůli", a že u dodatku k závěti ze dne 22. 7. 1993 jsou vlastnoručně podepsáni jako svědci MUDr. O. K. a JUDr. V. (správně L.) M., kteří svými podpisy potvrzují, že zůstavitelka "takto skutečně vyjádřila svou vůli". Z výsledků dokazování soud prvního stupně učinil závěr, že v závěti byli určitě a srozumitelně ustanoveni dědicové zůstavitelky a jednoznačně vymezen majetek, který má "tomu kterému dědici připadnout", a že nebylo prokázáno, že by zůstavitelka závět pořídila nesvobodně nebo že by závět trpěla nedostatkem vážnosti její vůle. Výsledky dokazování rovněž odůvodňují podle soudu prvního stupně závěr, že zůstavitelka nepořádila závět v duševní poruše, který by ji k tomuto právnímu úkonu činila neschopnou, a že závět není v rozporu se zákonem ani dobrými mravy. Závět vyhovuje požadavkům ustanovení § 476 a § 476b obč. zák. a svědci závěti jsou osobami způsobilými k právním úkonům a žádný z nich nebyl ustanoven dědicem. Podle názoru soudu prvního stupně je vyloučeno, aby některý ze svědků závěti byl osobou blízkou žalovaným. Podle ustanovení § 116 obč. zák. totiž mezi osobami blízkými musí být "rodinný nebo alespoň obdobný" vztah; vztah osoby právnické a fyzické není vztahem osob blízkých, a to ani v případě, že závětí je dědicem ustanovena právnická osoba a svědkem závěti je osoba, která je statutárním orgánem této právnické osoby, popřípadě je jinak "s touto právnickou osobou spojena". V posuzovaném případě navíc žádný ze svědků závěti nebyl v době jejího porřízení členem statutárních orgánů žalovaných. Protože závět zůstavitelky učiněná ve prospěch žalovaných je platným právním úkonem, nemůže být žaloba důvodná.

K odvolání žalobkyně Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 24. 11. 2000, č. j. 35 Co 427, 428/2000-167, ve znění usnesení ze dne 5. 12. 2000, č. j. 35 Co 427, 428/2000-172, rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že žalobě vyhověl, a rozhodl, že žalované jsou povinny zaplatit žalobkyni společně a nerozdílně na náhradě nákladů řízení před soudem prvního stupně 14.325,- Kč a na náhradě nákladů odvolacího řízení 3.725,- Kč, vše k rukám advokáta. Odvolací soud se ztotožnil se soudem prvního stupně v tom, že sporná závět je určitá a srozumitelná, že svým obsahem ani účelem neodporuje zákonu a ani jej neobchází a nepřičí se ani dobrým mravům a že žalobkyně neprokázala své tvrzení, že by zůstavitelka při porřízení závěti jednala nesvobodně v důsledku donucení ze strany žalovaných nebo že by zůstavitelka pořídila závět v duševní poruše, která by ji činila nezpůsobilou k právním úkonům. Na rozdíl od soudu prvního stupně však odvolací soud dospěl k závěru, že svědci závěti, která má povahu tzv. allografní závěti ve smyslu ustanovení § 476b obč. zák., byli z úkonu ve smyslu ustanovení § 476f obč. zák. vyloučeni, neboť šlo o osoby blízké žalovaným jako závětí povolaným dědicům. Podle názoru odvolacího soudu nelze "termín osoby blízké" uvedený v ustanovení § 476f obč. zák. "ztotožnit s definicí blízké osoby podle § 116 obč. zák.". Smyslem vyloučení osob blízkých závětí povolanému dědici z funkce svědka allografní závěti je požadavek, aby "svědek závěti nebyl blízce spjat s možnými dědici a aby tak byla limitována jeho zainteresovanost na dědění", a tento požadavek "neutrálnosti svědka" nelze "vztahovat jen na případy, kdy závětním dědicem má být fyzická osoba", neboť mezi právnickou osobou a fyzickými osobami, které "jsou zainteresovány na činnosti právnické osoby, mohou být blízké zájmové vazby"; pojem "osoby blízké" užitý v ust. § 476f obč. zák. je proto třeba vykládat širěji, než jak je definován v ust. § 116 obč. zák.". Za osoby, které jsou v blízkém vztahu k právnické osobě, je třeba podle odvolacího soudu "považovat osoby, které v rámci organizační struktury právnické osoby zajišťují její chod a významně se podílejí na její činnosti". Vzhledem k tomu, že JUDr. L. M. a MUDr. O. K. jsou "členy" žalované 1) od konce šedesátých let a že MUDr. O. K. je také členem statutárního orgánu žalované 1), jde o osoby blízké žalované 1). Tyto osoby proto nemohly působit jako svědci závěti zůstavitelky ze dne 19. 2. 1992 doplněné listinou ze dne 22. 7. 1993, a proto je tato závět neplatná. Na tomto závěru nic nemění ani to, že v době porřízení závěti nebyla žalovaná 1) ještě registrována a neměla tedy "právní subjektivitu", neboť "v tomto směru je podstatný vztah svědka vůči dědici v době účinku závěti, tedy ke dni smrti zůstavitele".

Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu podaly žalované dovolání. Namítají, že při výkladu pojmu "osoby blízké" užitého v ustanovení § 476f obč. zák. je třeba vycházet pouze z ustanovení § 116 obč. zák. a že proto nelze - jak to činí odvolací soud - dovozovat, že by osobami blízkými závěti povolanému dědici mohly být jiné osoby, než které jsou uvedeny v tomto ustanovení. Pro posouzení, zda jsou si svědci závěti a závěti povolaný dědic osobami blízkými, není možné brát v úvahu stav v době smrti zůstavitele; tato zásada platí v otázce způsobilosti k dědění, pro závěr o blízkosti těchto osoby však musí být rozhodující okamžik sepsání závěti. Dovolatelky dále poukazují na to, že žalovaná 1) v době pořízení závěti "zákonně neexistovala", že proto nemohla mít "osoby blízké" a že ani MUDr. O. K. nemohl být členem jejího statutárního orgánu. Svědci závěti MUDr. O. K. a JUDr. L. M. nemohli být "aktivními členy" žalované 1), neboť zákon č. [308/1991](#) Sb., podle něhož byla žalovaná 1) registrována, vůbec nezná pojem "členství" (používá pouze pojem "hlásící se k ..."). Dovolatelky rovněž nesouhlasí se závěry odvolacího soudu o "požadavku neutrality svědků", neboť zákon takový požadavek ve vztahu ke svědkům závěti nikde nevyslovuje, a uvedený požadavek by vedl k absurdním závěrům ("aktivní katolík" by nemohl být svědkem závěti, kdyby zůstavitel odkázal svůj majetek katolické církvi, "aktivní státní příslušník" by nemohl být svědkem závěti, kdyby zůstavitel odkázal svůj majetek státu). Dovolatelky současně akcentují, že je právem zůstavitele, aby si zvolil osoby, které budou svědky jeho závěti, a že v posuzovaném případě si zůstavitelka zvolila za svědky závěti osoby, které dobře znala a které jí po léta poskytovaly "osobní služby". Dovolatelky též odvolacímu soudu vytykají, že výhrady proti vztahu svědků závěti MUDr. O. K. a JUDr. L. M. směřují vůči žalované 1) a že žalobě vyhověl i vůči žalované 2), ačkoliv vůči této dědičce žádné důvody neplatnosti závěti neshledal. Žalované navrhuje, aby odvolací soud zrušil rozsudek odvolacího soudu a aby "potvrdil rozhodnutí soudu prvního stupně".

Žalobkyně navrhla, aby odvolací soud dovolání žalovaných zamítl. Uvedla, že svědci závěti MUDr. O. K., JUDr. L. M. a V. A. jsou z takového úkonu podle ustanovení § 476e a § 476f obč. zák. vyloučeni, neboť všichni "jsou organizovanými členy žalované 1), a to ještě od dob ilegálního působení této náboženské obce". Závěť ve prospěch žalované 1) je navíc neplatná i proto, že žalovaná 1) nebyla v době pořízení závěti registrovanou náboženskou společností. Ohledně žalované 2) je třeba podle názoru žalobkyně věnovat pozornost tomu, že sloužila jako tzv. právní nástroj členům ilegální Náboženské společnosti S. J. a že tedy byla "právně konstituována za účelem obcházení tehdy platného zákona"; svědci závěti jsou proto "personálně svázáni" se žalovanou 2) a závěť je neplatným právním úkonem i v té části, v níž odkazuje majetek zůstavitelky této žalované.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) věc projednal podle Občanského soudního řádu ve znění účinném do 31. 12. 2000 - dále jen "o. s. ř." (srov. Část dvanáctou, Hlavu I, bod 17. zákona č. [30/2000](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony). Po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu bylo podáno ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o. s. ř. a že proti tomuto rozsudku je podle ustanovení § 238 odst. 1 písm. a) o. s. ř. dovolání přípustné, přezkoumal napadený rozsudek bez nařízení jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.) a dospěl k závěru, že dovolání je zčásti opodstatněné.

Z hlediska skutkového stavu bylo v projednávané věci zjištěno (správnost skutkových zjištění dovolatelky v tomto směru nezpochybnují), že zůstavitelka A. T. pořídila dne 19. 2. 1992 allografní závěť, kterou odkázala "vnitřní zařízení a věci ve svém bytě" žalobkyni (své neteři) a ostatní svůj majetek "Náboženské společnosti S. J. v ČSFR", popřípadě, kdyby žalovaná 1) nemohla dědit, žalované 2); jako svědci působili při pořízení závěti MUDr. O. K., JUDr. L. M. a V. A., kteří se na závěť podepsali. Allografní listinou ze dne 22. 7. 1993 zůstavitelka doplnila a upravila svou závěť ze

dne 19. 2. 1992 v bodě 2. (tj. v pořízení o svém majetku, který neodkázala žalobkyni) tak, že - vzhledem k rozdělení České a Slovenské Federativní Republiky - ustanovuje jako dědice Náboženskou společnost S. J. se sídlem v České republice, a současně v ní uvedla, že "ustanovení o případném náhradním dědici se nemění"; jako svědci při doplnění a upřesnění závěti působili MUDr. O. K. a JUDr. L. M., kteří se na listinu podepsali.

Podle ustanovení § 476b obč. zák. závěť, kterou nenapsal zůstavitel vlastní rukou, musí vlastní rukou podepsat a před dvěma svědky současně přítomnými výslovně prohlásit, že listina obsahuje jeho poslední vůli. Svědci se musí na závěť podepsat.

Podle ustanovení § 476e obč. zák. svědky mohou být pouze osoby, které jsou způsobilé k právním úkonům. Svědky nemohou být osoby nevidomé, neslyšící, němé, ty, které neznají jazyk, ve kterém se projev vůle činí, a osoby, které mají podle závěti dědit.

Podle ustanovení § 476f obč. zák. závětí povolaný, ani zákonný dědic a osoby jim blízké nemohou při pořizování závěti působit jako úřední osoby, svědci, pisatelé, tlumočníci nebo předčitatelé.

U allografní závěti zákon požaduje (pod sankcí neplatnosti právního úkonu), aby zůstavitel před dvěma svědky současně přítomnými výslovně projevil, že listina obsahuje jeho poslední vůli, a aby se svědci na závěť podepsali, z toho důvodu, aby osoby, které zůstavitel povolal za svědky své závěti, potvrdily (vzhledem k tomu, že listinu nenapsal vlastní rukou a jen ji vlastnoručně podepsal), že jde o jeho pravou závěť, v případě, objeví-li se po smrti zůstavitele pochybnosti, zda jde skutečně o jeho poslední vůli. Závětí povolaným dědicům, osobám, kterým svědčí dědické právo po zůstaviteli ze zákona (zákonným dědicům), a osobám jim blízkým zákon nepřiznává způsobilost být svědky závěti proto, že u těchto osob nelze - s ohledem na jejich vztah k zůstavitelově majetku nebo k těm, kterým tento majetek má jako zůstavitelovým dědicům připadnout - předpokládat, že by své svědectví o zůstavitelově poslední vůli poskytli vždy pravdivě nebo že by jejich svědectví o zůstavitelově poslední vůli muselo být vždy a každým pokládáno za věrohodné.

V projednávané věci bylo - jak vyplývá z obsahu spisu - mezi účastníky řízení sporné, zda MUDr. O. K. a JUDr. L. M. byli způsobilými svědky závěti zůstavitelky v té části, v níž část svého majetku odkázala žalované 1) nebo, pro případ, kdyby žalovaná 1) nemohla dědit, žalované 2), které jsou právníckými osobami.

Zůstavitel může v závěti ustanovit svým dědicem fyzickou osobu, právnickou osobu nebo stát (stát je v tomto případě právnickou osobou - srov. § 21 obč. zák.).

Povolá-li zůstavitel závětí za svého dědice fyzickou osobu, je nepochybné, že ustanovený dědic a ani osoby jemu blízké nejsou způsobilými svědky závěti. Osoby blízké závětnímu dědici, který je fyzickou osobou, vymezuje ustanovení § 116 obč. zák.; jsou jimi jeho příbuzní v řadě přímé, sourozenci, manžel, jakož i jiné osoby, které jsou k závětnímu dědici v poměru rodinném nebo obdobném, jestliže by újmu, kterou by utrpěl závětní dědic nebo taková osoba, druhý z nich důvodně pociťoval jako újmu vlastní.

Právnícké osoby jsou subjekty, které byly vytvořeny lidmi (fyzickými osobami) a kterým zákon přiznává postavení právníckých osob. Pro právníckou osobu je mimo jiné charakteristické, že svou vůli nevytváří sama o sobě, ale jen prostřednictvím fyzických osob, a to těch, které jsou k tomu podle práva povolány. Jen prostřednictvím fyzických osob právnícká osoba také projevuje svoji vůli navenek (zejména činí právní úkony); právní úkony právnícké osoby ve všech věcech činí ti, kdo jsou jejím statutárním orgánem, a právní úkony mohou činit za právníckou osobu i jiní její zaměstnanci nebo členové, stanoví-li to její vnitřní předpisy nebo to je vzhledem k jejich pracovnímu zařazení obvyklé (srov. § 20 obč. zák.).

Občanský zákoník v ustanoveních § 476e a 476f a ani v jiných ustanoveních výslovně neuvádí, kdo je nezpůsobilým svědkem závěti v případě, má-li podle závěti dědit právnícká osoba. Právnícká osoba sama o sobě - jak je to dáno její povahou - svědkem závěti být nemůže. Otázku nezpůsobilých svědků závěti je proto třeba v tomto případě řešit pomocí analogie (§ 853 obč. zák.).

Je nepochybné, že mezi právníckou osobou a fyzickými osobami vznikají vztahy, a to nejen vztahy právní, a že újmu, kterou by utrpěla právnícká osoba, mohou určité (některé) fyzické osoby důvodně pociťovat jako újmu vlastní. Utváří-li právnícká osoba svoji vůli a projevuje-li svoji vůli navenek - jak uvedeno výše - jen prostřednictvím fyzických osob, vznikají vztahy rovněž mezi právníckou osobou a těmito fyzickými osobami; fyzické osoby, které jsou povolány vytvářet vůli právnícké osoby a které projevují její vůli navenek, mají zřejmě vždy blízké zájmové vazby a vztahy k této (své) právnícké osobě.

Přihlédne-li se k účelu, z jakého vystupují při allografní závěti svědci závěti, je třeba podle názoru dovolacího soudu za analogického užití ustanovení § 476e věty druhé a § 476f obč. zák. dovodit, že v případě, je-li allografní závěti povolána za zůstavitelova dědice právnícká osoba, jsou nezpůsobilými svědky závěti fyzické osoby, které činí (mohou činit) za tuto právníckou osobu právní úkony. V této situaci není totiž dobře možné u uvedených fyzických osob rozlišit, do jaké míry jejich jednání ovlivňuje (může ovlivnit) jejich vztah k právnícké osobě a jejich zájem na poměrech právnícké osoby, a nelze proto u nich ani předpokládat, že by své svědectví o zůstavitelově poslední vůli poskytli vždy pravdivě nebo že by jejich svědectví o zůstavitelově poslední vůli muselo být vždy a každým pokládáno za věrohodné.

Vedle fyzických osob, které činí (mohou činit) za právníckou osobu právní úkony, mají - jak uvedeno již výše - vztahy k právnícké osobě a zájem na jejích poměrech další fyzické osoby. Z hlediska jejich vystupování v právních vztazích však nemůže být významný jejich jakýkoliv vztah k právnícké osobě. Tak jako ve vztazích mezi fyzickými osobami není z hlediska ustanovení § 116 obč. zák. podstatná jakákoliv jejich vzájemná vazba, ale jen vztah určité kvality, založený na poměru rodinném nebo na poměru obdobném poměru rodinnému, musí i vztah této další fyzické osoby k právnícké osobě - má-li mít v právu význam - vykazovat určité vlastnosti. Tak je tomu zejména v případě, je-li fyzická osoba společníkem, členem nebo zaměstnancem právnícké osoby nebo má-li k právnícké osobě jiný obdobný vztah, a současně se jí poměry právnícké osoby podstatným způsobem dotýkají. Za analogického užití ustanovení § 116 obč. zák. proto dovolací soud dovodil, že za osobu blízkou právnícké osoby je třeba považovat fyzickou osobu, která je společníkem, členem nebo zaměstnancem právnícké osoby nebo která má k právnícké osobě jiný obdobný vztah, jestliže by důvodně pociťovala újmu, kterou by utrpěla právnícká osoba, jako újmu vlastní.

Z uvedených důvodů dospěl Nejvyšší soud ČR k závěru, že v případě, je-li allografní závěti povolána za zůstavitelova dědice právnická osoba, jsou nezpůsobilými svědky závěti fyzické osoby, které činí (mohou činit) za tuto právnickou osobu právní úkony, jakož i fyzické osoby, které jsou společníky, členy nebo zaměstnanci této právnické osoby nebo které k ní mají jiný obdobný vztah, jestliže by důvodně pociťovaly újmu, kterou by utrpěla právnická osoba povolána za zůstavitelova dědice, jako újmu vlastní.

Pro posuzovanou věc z uvedeného právního názoru mimo jiné vyplývá, že nezpůsobilým svědkem allografní závěti, podle které má dědit církev nebo náboženská společnost, není bez dalšího věřící, který vyznává náboženskou víru této církve nebo náboženské společnosti. Církví nebo náboženskou společností se rozumí dobrovolné sdružení osob stejné náboženské víry v organizaci s vlastní strukturou, orgány, vnitřními předpisy a obřady (srov. § 4 odst.1 zákona č. [308/1991](#) Sb., o svobodě náboženské víry a postavení církví a náboženských společností). Z hlediska způsobilosti být svědkem allografní závěti, podle které má dědit církev nebo náboženská společnost, může mít okolnost, že svědkem je věřící, vyznávající náboženskou víru této církve nebo náboženské společnosti, význam jen tehdy, jestliže věřící tuto církev nebo náboženskou společnost založil nebo do ní vstoupil a podílí se na jejím životě, a současně, jestliže by důvodně pociťoval újmu, kterou by utrpěla tato církev nebo náboženská společnost, jako újmu vlastní.

Podle ustálené judikatury soudů je třeba posuzovat platnost právního úkonu k okamžiku a se zřetelem na okolnosti, kdy byl učiněn. Uvedené platí i v případě, zkoumá-li soud platnost allografní závěti z hlediska způsobilosti svědků této závěti; okolnost, že právní účinky závěti nastávají až dnem smrti zůstavitele, je přitom nerozhodná.

V projednávané věci odvolací soud dospěl k závěru, že MUDr. O. K. a JUDr. L. M. byli nezpůsobilými svědky allografní závěti zůstavitelky ze dne 19. 2. 1992 a jejího dodatku ze dne 22. 7. 1993, neboť oba jsou "členy" žalované 1) od konce šedesátých let a MUDr. O. K. je také členem statutárního orgánu žalované 1) a jde tedy o osoby blízké závěti povolanému dědici, a že "v tomto směru je podstatný vztah svědka vůči dědici v době účinku závěti, tedy ke dni smrti zůstavitele". Z výše uvedeného vyplývá, že rozsudek odvolacího soudu, který je na uvedeném závěru založen, spočívá na nesprávném právním posouzení věci.

Dovolatelkám je třeba přisvědčit v tom, že odvolací soud, ačkoliv dovedl nezpůsobilost svědků MUDr. O. K. a JUDr. L. M. jen ve vztahu k dědění žalovanou 1), žalobě na určení neplatnosti závěti vyhověl též ve vztahu k žalované 2). Z odůvodnění napadeného rozsudku za této situace nelze dovést, proč odvolací soud považoval závěť zůstavitelky ze dne 19. 2. 1992 a její doplněk ze dne 22. 7. 1993 za neplatné rovněž v té části, v níž byla povolána za její dědičku (jako náhradní dědic) žalovaná 2); správnost rozsudku odvolacího soudu v tomto směru nebylo možné pro nedostatek důvodů přezkoumat.

Z uvedeného vyplývá, že rozsudek odvolacího soudu není správný; Nejvyšší soud České republiky jej proto zrušil a věc vrátil Městskému soudu v Praze k dalšímu řízení (§ 243b odst. 1 část věty za středníkem, § 243b odst. 2 věta první o. s. ř.).

V dalším řízení odvolací soud nepřehlédne, že žalobkyně se žalobou domáhá určení, že "závěť

zůstavitelky A. T. ze dne 19.2.1992 a její doplněk ze dne 22. 7. 1993 jsou neplatné". I když žalobu podala v souladu s tím, jak na ni byla odkázána usnesením Obvodního soudu pro Prahu 8 ze dne 23. 10. 1997, č. j. 20 D 524/95-93, je třeba vzít v úvahu, že ustanovení § 175k odst.2 o. s. ř. umožňuje soudu v dědickém řízení odkázat, závisí-li rozhodnutí o dědickém právu na zjištění sporných skutečností, toho z dědiců, jehož dědické právo se jeví jako méně pravděpodobné, jen tak, aby žalobou uplatnil své dědické právo (a nikoliv onu spornou skutečnost). Tomuto požadavku pak odpovídá (v posuzovaném případě) žalobní petit na určení, že žalobkyně je z titulu závěti ze dne 19. 7. 1984 a ze dne 18. 4. 1990 výlučnou dědičkou po zůstavitelce A. T., zemřelé dne 25. 2. 1995. Otázka, zda závěť ze dne 19. 2. 1992 a dodatek k ní ze dne 22. 7. 1993 jsou platnými právními úkony, má pro takovéto určení jen povahu otázky předběžné. Na rozdíl od dřívější právní úpravy obsažené v zákoně č. [95/1963](#) Sb., o státním notářství a o řízení před státním notářstvím (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů (srov. § 18 tohoto zákona) podle nyní platné právní úpravy řízení o dědictví není způsobným předmětem sporného řízení jen určení sporné skutečnosti, byť by byla významná pro posouzení dědického práva.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Důkazní břemeno](#)
- [Dokazování, neúčinnost právního jednání](#)
- [Katastr nemovitostí](#)
- [Náhrada za ztrátu na výdělku \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Ochrana spotřebitele \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovněprávní vztah \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Společný nájem bytu manžely \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Určení otcovství \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Jméno v obchodní firmě právnické osoby](#)
- [Dokazování](#)
- [Bolestné](#)